

Euro kui poliitiline vahend

OMAVALITSUSFOORUM II

21. mai 2009

Rahvusraamatukogu

Uno Silberg, PhD

5065533 / uno.silberg.001@mail.ee

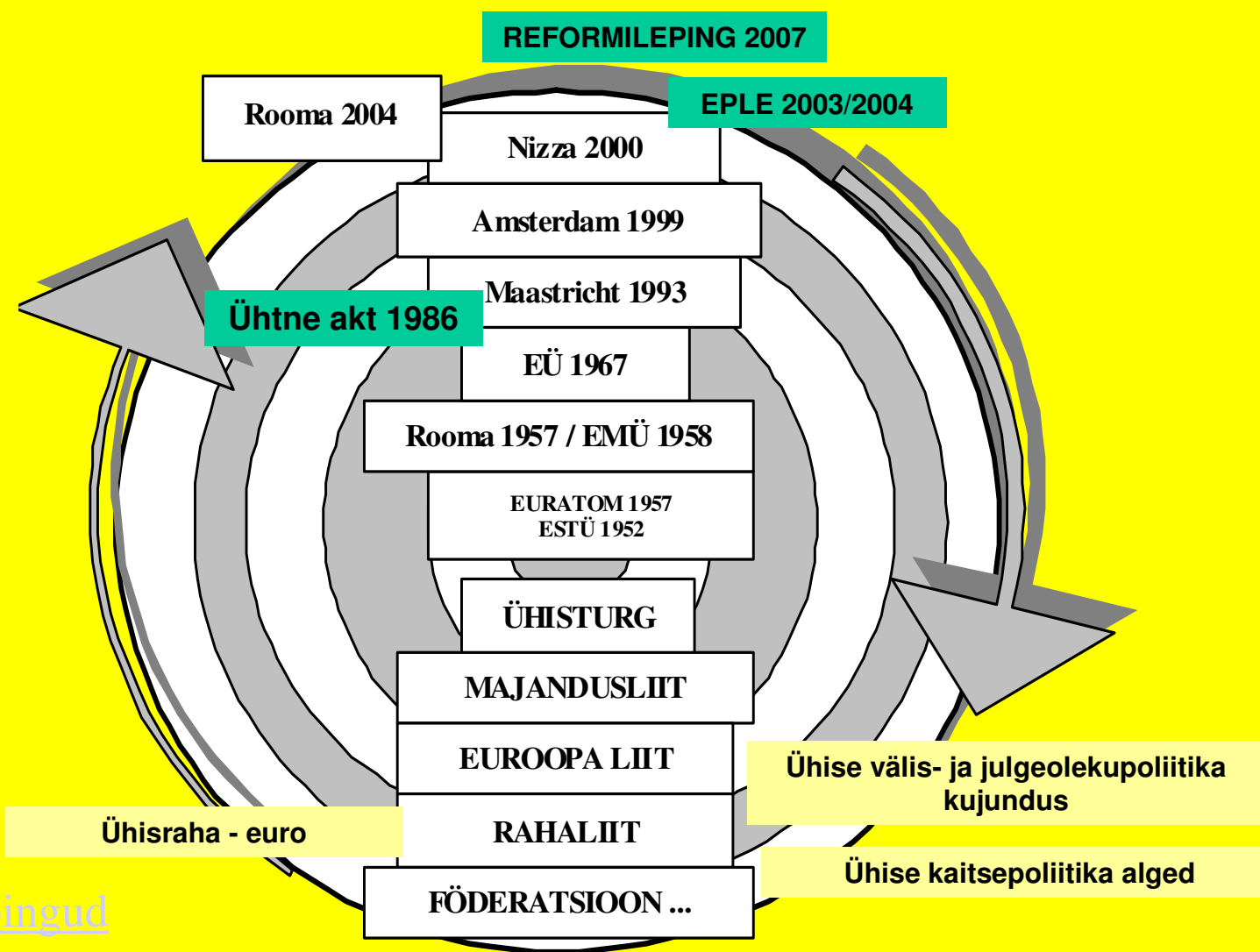
Skype: silbeu

Euro kui poliitika

Ettekande kava:

- 1. Euroopa Liit muutustes**
- 2. Euro kui poliitiline vahend**
- 3. Euro ja Eesti**
- 4. Küsimused diskussiooniks**

Lumepalli integratsioon Euroopa Liidus

EL [lepingud](#)

Lepingud: euro = poliitiline vahend

1. **1957. aasta Rooma leping:** vabakaubandus; kaitstud põllumajandus; riigiülesed institutsioonid Euroopa Liidu Komisjon, ministrite nõukogu ja Euroopa Ühenduste Kohus;
2. **1986. aasta ühtne Euroopa akt:** siseturg; nõukogu häälteenamuse laialdane kasutus EÜ õigusaktide loomisel;
3. **1992. aasta Maastrichti leping:** eurotsooni ühisraha euro, välja arvatud Suurbritannias ja Taanis, ning Rootsi loobus de facto 2003. aasta rahvahääletuse alusel; ühise välis- ja julgeolekupoliitika alged;
4. **1997. aasta Amsterdami leping:** ühise kaitsepoliitika järkjärguline kujundamine;
5. **2001. aasta Nice'i leping:** tõhustatud koostöö; EL riikide allrühmitused võivad kasutada EL institutsioone nende vaheliseks tihedamaks lõimumiseks isegi juhul, kui teised sellega nõus ei ole, luues sellega võimaluse ebavõrdse EL kujunemiseks, mille sisetuuma valitsevad suurriigid.

EUROOPA LIIT

Esimene samm

Euroopa Ühendused:

- ESTÜ
- EURATOM
- EMÜ

RIIKIDEÜLENE

Teine samm

Ühine välis- ja
kaitsepoliitika

VALITSUSTEVAHELINE

Kolmas samm

Koostöö õigus-
ja siseasjades

Euroopa Liidu leping

- Liit seab endale järgmised eesmärgid:
 - edendada tasakaalustatud ja püsivat majanduslikku ja sotsiaalset progressi, eriti sisepiirideta ala loomise, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamise ning majandus- ja rahaliidu loomise kaudu, mis käesoleva lepingu sätete kohaselt hõlmaks lõpptulemusenaühtse raha;
 - kinnitada oma identiteeti rahvusvahelisel tasandil, eriti ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise kaudu, kuhu lõpptulemusena kuulub ühise kaitsepoliitika kujundamine, mis aja jooksul võib viia ühiskaitseni;
 - tugevdada liikmesriikide kodanike õiguste ja huvide kaitset liidu kodakondsuse sisseseadmise kaudu;
 - arendada tihedat koostööd justiits- ja siseküsimuste valdkonnas;
 - säilitada täiel määral *acquis communautaire*'i ja arendada seda edasi, silmas pidades, mil määral käesoleva lepingu alusel kasutuselevõetud poliitika ja koostöövormid võiksid vajada revideerimist, selleks et tagada ühenduse mehhanismide ja institutsioonide efektiivsus.

- 1980. aastatel mõisteti Euroopas, et kaubanduse arendamiseks ei piisa ainult omavaheliste tollimaksude kaotamisest.
 - Ühtse turu loomises leppisid liikmesriigid kokku **1985. aasta Ühtse Euroopa aktiga**, mille peamised eesmärgid saavutati 1992. aastaks.
 - Euroopa Liidu **neli vabadust**:
 - inimeste,
 - kaupade,
 - teenuste ja
 - kapitali vaba liikumine.
 - **Majandus- ja rahaliidu loomise esimene etapp oli 1990-1993, milliseks ajaks viidi lõpule ühtse turu loomine.**
-
- ```
graph TD; A["Euroopa Liidu neli vabadust:
- inimeste,
- kaupade,
- teenuste ja
- kapitali vaba liikumine."] --> B["SISETURG"]; B --> C["Majandus- ja rahaliidu loomise esimene etapp oli 1990-1993, milliseks ajaks viidi lõpule ühtse turu loomine."];
```

# Majandus- ja rahaliidu loomise teine etapp algas 1. jaanuaril 1994

- *Artikkel 73b*
- 1. Käesoleva peatüki sätete kohaselt keelatakse kõik kapitali liikumise piirangud liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.
- 2. Käesoleva peatüki sätete kohaselt keelatakse kõik maksepiirangud liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.

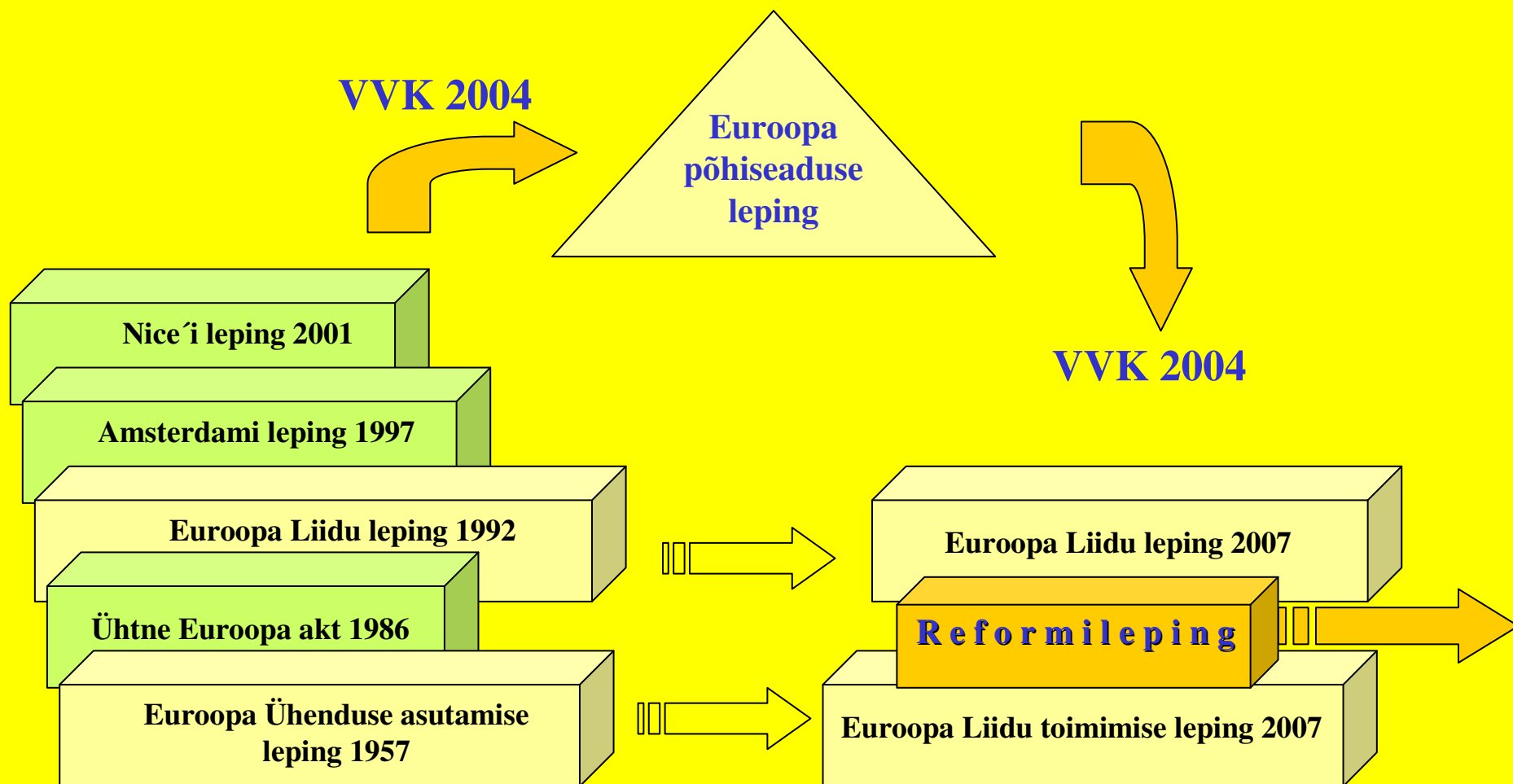
## Majanduspoliitika

- *Artikkel 102a*
- Liikmesriigid teostavad oma majanduspoliitikat nii, et aidata kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele, nagu need on määratletud artiklis 2, ning pidades silmas artikli 103 lõikes 2 märgitud üldsuuniseid.
- Liikmesriigid ja ühendus tegutsevad kooskõlas vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõttega, soodustades ressursside efektiivset jaotumist ning järgides artiklis 3a esitatud põhimõtteid.

**Kui 1997. aasta lõpuks ei ole kolmanda etapi alguse kuupäeva määratud, algab(s) kolmas etapp 1. jaanuaril 1999**



# Reformileping (Lissaboni leping), millega muudetakse kehtivaid aluslepinguid



# Eesti ja euro

- Euroopa Liiduga liitumisel **võttis Eesti endale kohustuse liituda euroalaga:**
  - Fikseeritud kursi kaudu oleme majanduslikus mõttes olnud euroala liikmed juba ligi 17 aastat.
  - Eesti majanduspoliitika põhialused euroala omadega väga sarnased, seega on eurole üleminek Eesti jaoks loomulik arenguetapp.
- Euroalaga liitumise **peamine eesmärk on garanteerida stabiilsus**, millest sõltub:
  - Eestisse tehtavate investeeringute tase
  - Intressimäära tase
  - Riigireiting

# Miks on euro Eestile kasulik?

- Euro kui maailmavaluuta kasutuselevõtt **aitab Eestil olla edukas** Euroopa **ühisturu tingimustes**:
  - Eesti on väike ja avatud majandusega riik, välismaailmas toimuv ja välisinvestorite hinnangud mõjutavad oluliselt Eesti majandusolukorda.
- Samuti **annab** euro Eesti majandusele ja inimestele **täiendavat kindlust**.
- Eesti **usaldusväärsus** investorite silmis tõuseks.

# Euro v. Eesti probleemid

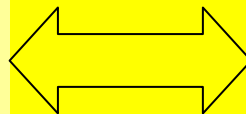
**Euro = poliitika\***  
**Reeglid = majandus**



**Probleemid = poliitika**  
**Tagajärg = sotsiaalne**  
**Lahendus = majandus**

- Euro kasutuselevõtuks vajalikud nn **Maastrichti kriteeriumid:**

- A. Inflatsioonikriteerium
- B. Eelarve puudujäägi kriteerium
- C. Valitsussektori võla kriteerium



- **Suuremad probleemid:**

- töötuse kasv
- tööturu paindlikkus
- palkade ja tootlikkuse kasvu lahknevused
- rahvastiku vananemine
- eelarvepoliitika jäikus
- jooksevkonto defitsiit
- inflatsioon
- majanduse paindlikkus
- jne

\*Poliitiline vahend püstitatud eesmärkide saavutamiseks

# Küsimused tänaseks ja edaspidiseks diskussiooniks

- Kas ja kuidas **euro** päästab Eesti poliitika?
- Kas ja kuidas **euro** päästab Eesti majanduse?
- Kas ja kuidas **euro** mõjutab / parandab Eesti sotsiaalsel olukorda?
- Kas Eesti on finants- ja majanduskriisist ülesaamisel jätkusuutlikum **euroga** või **eurota**
  - *(ehk kas eurotsooni püüdlamine suurendab või vähendab Eesti siseriiklikke probleeme)?*

**Täna tähelepanu eest!**